

**Utrecht Centre for Water,
Oceans and Sustainability Law**

KRW: implementatietraject in Vlaanderen

Mr. Peter De Smedt
Advocaat
Centrum voor Milieurecht Ugent
Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainable Law

Utrecht, 4 december 2015

Omzettingwetgeving (1)

- **Maatschappelijke context**
 - Falen sectoraal waterbeleid en versnipperde waterbeleidstructuren
 - Water werkt niet door in ruimtelijke ordening
 - Impulswerking KRW 2000/60/EG

- **Aanbouwdecreet**
 - Decreet van 18 juli 2003 is basisdecreet
 - Doelstellingen, beginselen van integraal waterbeleid
 - Geografische indeling van watersystemen
 - Organisatie en planning van integraal waterbeleid
 - Algemene instrumenten van integraal waterbeleid
 - Bijzondere verplichtingen m.b.t. Stroomgebiedsdistricten

Omzettingwetgeving (2)

- **Ambitieniveau was hoog: DIWB gaat (veel) verder dan Kaderrichtlijn water**
 - Sterkere binding met beleidsdomein **ruimtelijke ordening**
 - Meer aandacht voor **waterkwantiteit**
 - Meer aandacht voor **kleinschaligere stroomgebieden**
- **Diverse aanpassingen**
 - Watertoets (2007)
 - Implementatie van Overstromingsrichtlijn 2007/60/EG (overstromingsrisicobeoordeling, overstromingsgevaar en -risicokaarten, overstromingsrisicobeheerdoelstellingen, overstromingsrisicobeheerplannen) (2010)
 - Overstromingsgebieden buiten waterbeheerplannen (2010)
 - Versoeringsdecreet: afbouw planlast, vereenvoudiging organisatie, ... en omzetting enkele aanbevelingen Resolutie Wateroverlast (2013)

Stroomgebiedbenadering (1)

- **Stroomgebiedbenadering**
 - Waterbeleid vertrekt van het fysisch systeem, eerder dan vanuit bestuurlijke en administratieve grenzen
- **Consequent** doorgetrokken op drie niveaus:
 - **Geografische indeling** watersystemen: stroomgebieden – bekkens – deelbekkens
 - **Organisatie** van het waterbeleid
 - **Planning**
- **Probleem**
 - Grote planlast: daarom integratie en afstemming planfiguren –plancycli
 - Veelheid van structuren: daarom integratie deelbekkenniveau in bekkenniveau

Versoberingsdecreet van 9 juli 2013 (BS 2 oktober 2013)

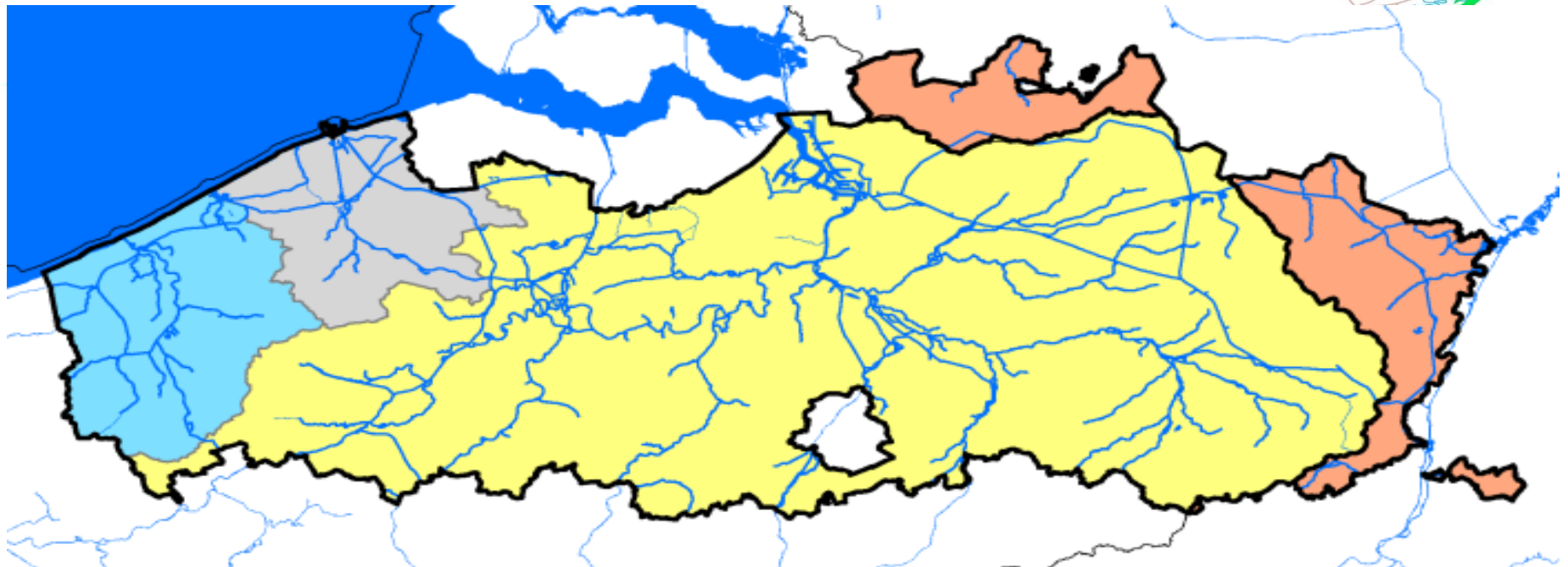

Stroomgebiedbenadering (2)

HYDROGEOGRAFISCH NIVEAU	ORGANISATIE	PLANNING
(internationaal) Stroomgebied	Internationale Schelde/Maascommissie Vlaams Gewest CIW	(Internationaal) Stroomgebiedbeheerplan (SGBP)
Deelstroomgebied (bekken)	Bekkenbestuur Bekkensecretariaat Bekkenraad	Bekkenbeheerplan bekkenspecifieke delen in SGBP
Deelbekken	Waterschap Secretariaat Waterschap	Deelbekkenbeheerplan bekkenspecifieke delen in SGBP

Geografisch indeling watersystemen (1)

Legende

 vlaanderen

Geografische indeling van watersystemen - Stroomgebieden

 Stroomgebied van de IJzer

 Stroomgebied van de Brugse Polder:

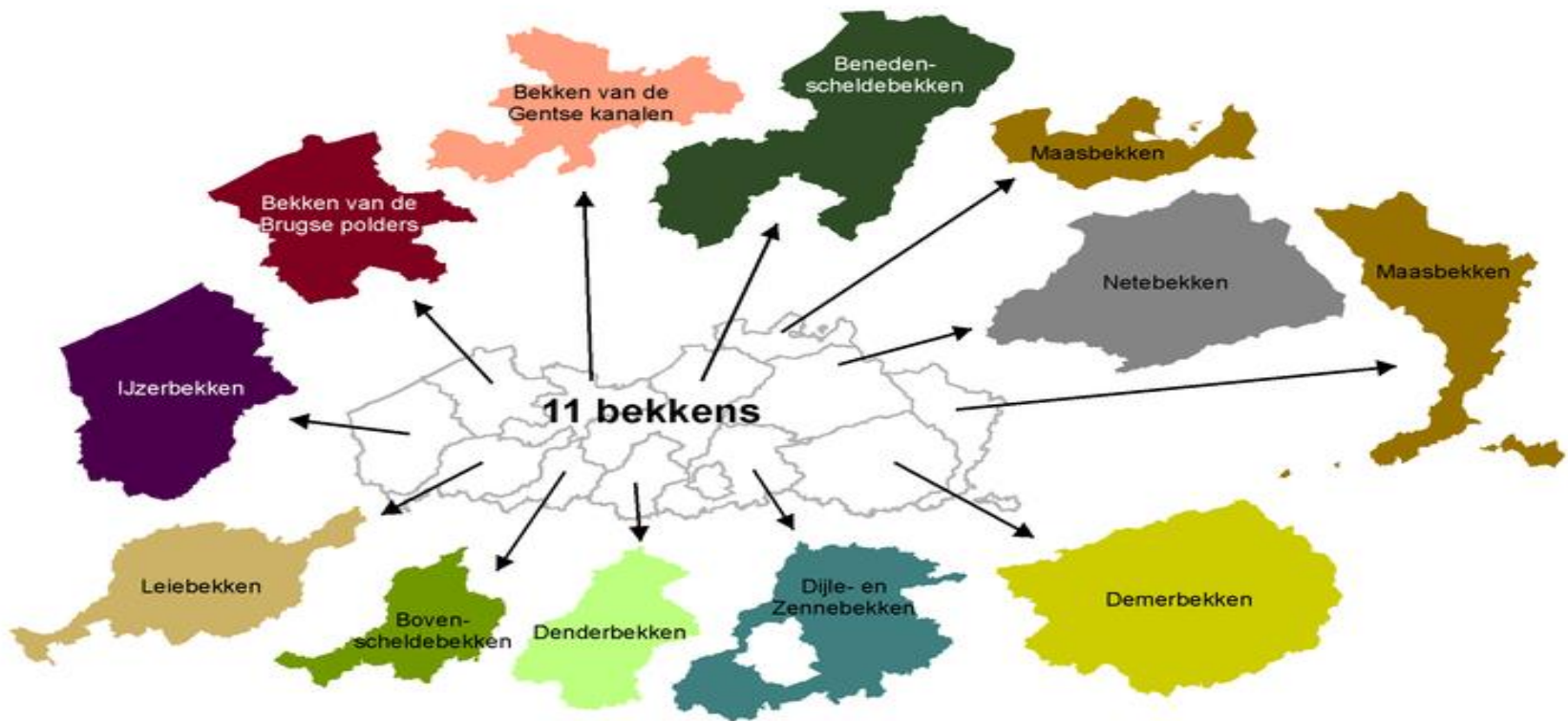
 Stroomgebied van de Schelde

 Stroomgebied van de Maas

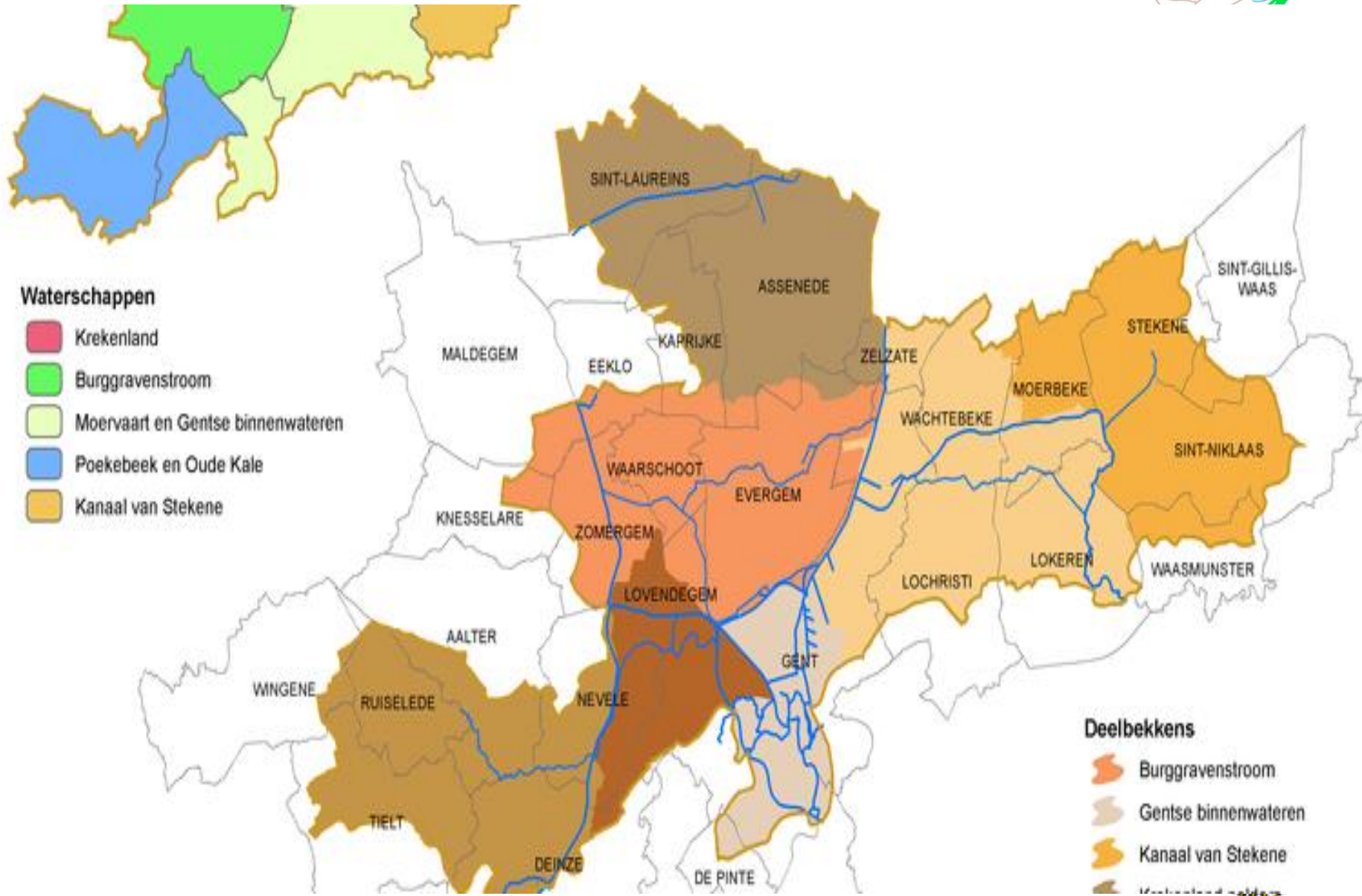
} Vlaams deel van Internationaal Stroomgebiedsdistrict van de Schelde

} Vlaams deel van Internationaal Stroomgebiedsdistrict van de Maas

Geografische indeling watersystemen (2)

Geografische indeling watersystemen (3)

Waterbeleidsplanning

- **Van meelagenplanstelsel naar samengedrukt planstelsel**

- Stroomgebied
 - Waterbeleidsnota (2004)
 - Stroomgebiedbeheerplannen (2009)
- Bekkenbeheerplannen (2007)
- Deelbekkenbeheerplannen (2007)

Nu: één plan (SGBP) met gebiedsspecifieke/grondwaterspecifieke deelplannen

- **Zesjaarlijkse planningscyclus: eerste generatie 2009 – tweede generatie 2015**

- **Inhoud**

- Beschrijving van bestaande toestand: kwaliteit, kwantiteit (m.i.v. overstromingsrisico's), aquatische natuur
- Beschrijving knelpunten (antropogene druk)
- Geïntegreerde beleidsvoornemens (plandoelstellingen, m.i.v. milieudoelstellingen)
- Actieplan (samenvatting maatregelenprogramma)

- **Beleidsplannen gericht tot overheid, geen verordenende kracht**

- **Indirecte doorwerking in individuele besluitvorming/ruimtelijke planning via 'watertoets'**

- **Voortgangsrapportage: jaarlijks wateruitvoeringsprogramma (flexibilisering van de uitvoering)**

Milieudoelstellingen (1)

Ondergrens: 'geen achteruitgang'

Oppervlakte-water	Goede chemische toestand	Goede of zeer goede ecologische toestand	Goede kwantitatieve toestand
Grondwater	Goede chemische toestand		Goede kwantitatieve toestand
Kunstmatig en sterk veranderde oppervlakte waterlichamen	Goede chemische toestand	Goed of maximaal ecologisch potentieel	Goede kwantitatieve toestand
Waterbodems			

Milieudoelstelling (2)

- Vastgesteld door middel van **milieukwaliteitsnormen (milieukwantiteitsdoelstellingen/milieukwaliteitsnormen)**
 - VLAREM II
 - Hoofdstuk 2.3 'oppervlaktewater'; hoofdstuk 2.4. 'grondwater'
 - BVR 21 mei 2010 milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewateren, waterbodems en grondwater
 - Evaluatie door VR (minstens bij herziening SGBP) – art. 2.2.3, §4 DABM
 - **Afwijkingen**
 - Termijnverlenging (art. 53 DIWB)
 - Doelverlaging (art. 54 DIWB)
 - Tijdelijke achteruitgang (art. 55 DIWB)
 - Mengzones (art. 52bis DIWB)
 - **Beschermde gebieden** (art. 71 DIWB):
 - Strengere normen in stroomgebiedbeheer- of bekkenbeheerplannen
 - Bij samenloop (bijv. IHDs Habitatrictlijngebied): "strengste eis"-vereiste: niet-evident!

Milieudoelstellingen (3)

Enkele heikele interpretatie- en toepassingsvraagstukken:

– Geen achteruitgang?

- HvJ 1 juli 2015, C-461/13
- Vlaamse toepassing: “one-out, all-out” principe

– Resultaatsverbintenis of inspanningsverbintenis?

- HvJ 30 november 2006, C-32/05; zie ook HvJ 1 juli 2015, C-463/13
- VLAREM II formuleert waterMKNs als richtwaarden (strengere inspanningsverplichtingen), niet als grenswaarden

– Doorwerking?

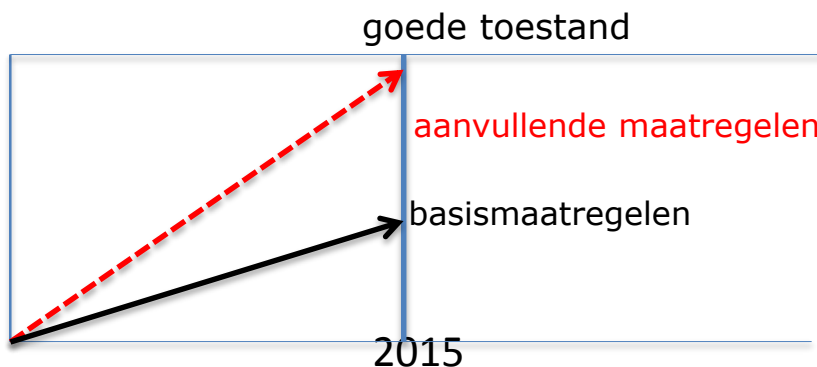
- HvJ 1 juli 2015, C-461/13
- Projecttoets in Vlaanderen?
 - Programmatorische opvatting
 - Na arrest C-461/13: ‘herontdekking’ koppelingsinstrumenten
 - » Milieuvergunningen: koppeling vergunningen aan waterMKN’s (art. 30bis, §4 VLAREM I)
 - » RO en andere beleidsdomeinen: Watertoets via koppeling schadelijke effecten aan waterMKN’s (art. 8 DIWB)

Maatregelenprogramma's

- KRW/IWB-doelen: basismaatregelen – aanvullende maatregelen

- Voor gehele Vlaamse Gewest of per stroomgebied (BVR 8/10/2010)
- Zesjaarlijks vastgesteld, maar tussentijds (jaarlijks) bijstelbaar via wateruitvoeringsprogramma's (flexibilisering)
- Complex van wettelijke en reglementaire bepalingen met taakstelling voor verschillende overheden
 - MER-plicht? HvJ, 17 juni 2010, gevoegde zaken nrs. C-105/09 en C-110/09, Terre Wallonne ASB

Specifieke instrumenten

Evaluatie-instrument (effectenbeoordeling)	Watertoets Verscherpte watertoets in signaalgebieden (Omzendbrief 2015/1)
Inrichtingsinstrument	Oeverzones Erfdienstbaarheden (bouwverbod, NTMB, enz.)
Grondverwervingsinstrumenten	<ul style="list-style-type: none">- Onteigening- Recht van voorkoop- Aankoopplicht
Vergoedings-en financieringsinstrumenten	<ul style="list-style-type: none">- Vergoedingsplicht bij inkomensverlies- Rubiconfonds (subsidies voor overheden)
Informatie-instrument	Informatieplicht bij verkoop onroerend goed in overstromingsgevoelig gebied publiciteit daartoe

Slotbeschouwingen

- Slaat het integraal waterbeleid aan in Vlaanderen?
- Wat verklaart het succes van nieuwe instrumenten, zoals de watertoets?
- Heeft dit alles effect op de watertoestand?

